

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1993-1994 (*)

3 NOVEMBRE 1993

PROPOSITION

**de modification du Règlement de la
Chambre visant à insérer un
article 100^{ter} portant
création d'un Comité
d'avis des questions
scientifiques et
technologiques**

**(Déposée par MM. Poncelet, Ducarme,
Mme Merckx-Van Goey et M. Devolder)**

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 8 décembre 1992, le Parlement a organisé, au sein des commissions réunies de la santé publique, de l'environnement et de l'agriculture de la Chambre et du Sénat, une « journée des biotechnologies » et procédé à l'audition d'une douzaine d'experts. Cette journée avait pour objectif essentiel l'information des parlementaires sur l'évolution — à la fois fascinante et angoissante — des sciences et des technologies notamment du vivant et de leur impact sur l'homme et la société.

Le grand mérite de cette réunion fut de nouer un dialogue entre le monde scientifique et le monde politique. Comme certains l'ont rapporté, « des scientifiques se sont exprimés de manière compréhensible et des parlementaires étaient disposés à les écou-

(*) Troisième session de la 48^e législature.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1993-1994 (*)

3 NOVEMBER 1993

VOORSTEL

**tot wijziging van het Reglement van
de Kamer houdende invoeging van
een artikel 100^{ter} tot oprichting
van een Adviescomité voor
wetenschappelijke en
technologische
vraagstukken**

**(Ingediend door de heren Poncelet, Ducarme,
mevr. Merckx-Van Goey en de heer Devolder)**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op 8 december 1992 heeft het Parlement in de verenigde Commissies voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Landbouw van Kamer en Senaat een « Dag van de biotechnologie » georganiseerd, waarop een twaalfstal deskundigen werd gehoord. Deze dag had in de eerste plaats tot doel de parlementsleden in te lichten over de zowel fascinerende als beangstigende ontwikkelingen op wetenschappelijk en biotechnologisch gebied en de weerslag die ze hebben op mens en samenleving.

De vergadering had de grote verdienste een dialoog op gang te brengen tussen wetenschapslui en politici. Zoals door sommigen is gerapporteerd, hebben « wetenschapslui zich op bevattelijke wijze uitgedrukt en waren parlementsleden bereid naar hen

(*) Derde zitting van de 48^e zittingsperiode.

ter ». A l'issue des travaux, les participants ont, unanimement, exprimé clairement le souhait de poursuivre ce dialogue dans un cadre approprié.

Face à l'évolution fulgurante des sciences et des technologies et à leur impact profond sur notre société, les parlementaires sont souvent désarmés pour appréhender cette évolution et en maîtriser l'incidence et les applications sur l'homme. Certes, ici et là sont créés des groupes de travail mais ceux-ci répondent à une demande ponctuelle et sont limités dans le temps.

Lors du premier sommet européen de la science, qui s'est déroulé à Bruxelles, au Parlement européen, les 14 et 15 octobre 1993, une réflexion majeure fut qu'il existe « des années-lumière » entre les espérances des chercheurs et les décisions des politiques. A n'en pas douter, il est devenu nécessaire et urgent d'insérer la réflexion et l'analyse des scientifiques dans les choix politiques. Il est de plus en plus évident que l'évolution des sciences et des technologies réclame davantage une approche horizontale multidisciplinaire et des politiques à long terme.

La présente initiative, visant à doter la Chambre d'un comité d'avis des questions scientifiques et technologiques, veut répondre à cette attente. La nécessité de créer un tel instrument est largement ressentie depuis longtemps par les parlementaires et par les scientifiques. Ce comité d'avis est essentiellement un outil d'aide à la décision politique. Il vise à renforcer le processus tant décisionnel que démocratique des choix scientifiques et technologiques.

Créé par les parlementaires, mis à leur disposition et localisé au Parlement, il traite des questions scientifiques et technologiques relevant de l'autorité fédérale.

La création d'un tel comité ne peut avoir que des conséquences positives. Il contribuera à densifier et à valoriser le travail parlementaire; il créera un contrepoids réel à l'exécutif et un espace privilégié de dialogue et de concertation avec le monde scientifique. Surtout, dans la période d'incertitude économique et sociale que nous connaissons actuellement, il offrira la possibilité de guider davantage le changement scientifique et technologique plutôt que de le subir.

L'examen de problèmes récents soumis à la Chambre, comme l'instauration des écotaxes ou l'utilisation du combustible nucléaire au plutonium (MOX), illustre la nécessité d'un tel comité.

te luisteren ». Na afloop van de werkzaamheden hebben de deelnemers eensgezind en duidelijk de wens geuit om deze dialoog op een daartoe geschikt forum voort te zetten.

Ten aanzien van de razendsnelle ontwikkelingen op wetenschappelijk en technologisch gebied en hun verregaande weerslag op onze samenleving zijn de parlementsleden vaak onvoldoende gewapend om deze ontwikkelingen te kunnen inschatten en de gevolgen en toepassingen ervan voor de mens te beoordelen. Her en der worden weliswaar werkgroepen ingesteld, maar die komen tegemoet aan een specifiek verzoek en hun opdracht is beperkt in de tijd.

Tijdens de eerste Europese Top inzake Wetenschapsbeleid, die op 14 en 15 oktober 1993 in het Europese Parlement in Brussel is gehouden, kon onder meer de bedenking worden gehoord dat de verwachtingen van de wetenschappelijke onderzoekers en de besluitvorming van de politici lichtjaren uit elkaar liggen. Het lijdt geen twijfel dat de wetenschappelijke kringen op grond van hun onderzoekswerk dringend bij de politieke keuzebepaling moeten worden betrokken. Steeds duidelijker blijkt dat de ontwikkelingen in wetenschap en technologie veel eerder een horizontale en multidisciplinaire benadering en een beleid op lange termijn vergen.

Het onderhavige initiatief, dat in de Kamer een adviescomité voor wetenschappelijke en technologische vraagstukken beoogt in te stellen, wil aan deze verwachting tegemoetkomen. Sedert geruime tijd wordt zowel in kringen van parlementsleden als van wetenschapslui de noodzaak aan gevoeld om een dergelijk instrument op te richten. De wezenlijke opdracht van dit adviescomité moet erin bestaan de politieke besluitvorming te ondersteunen. Het heeft tot doel het proces van democratische besluitvorming inzake wetenschappelijke en technologische keuzes te versterken.

Het comité, dat door de parlementsleden wordt opgericht en in het parlamentsgebouw tot hun beschikking staat, behandelt de onder de federale bevoegdheid vallende vraagstukken van wetenschappelijke en technologische aard.

Ons inziens kan de instelling van een dergelijk comité op termijn niet anders dan gunstige effecten hebben. Het zal de parlementaire werkzaamheden wetenschappelijk onderbouwen en derhalve bijdragen tot de opwaardering ervan. Het zal een daadwerkelijk tegenwicht ten aanzien van de uitvoerende macht vormen en een bevoorrechte plaats voor dialoog en overleg met de wetenschappelijke wereld zijn. Met name in deze tijden van economische en sociale onzekerheid zal het de mogelijkheid bieden om de wetenschappelijke en technologische veranderingen in banen te leiden veeleer dan ze te moeten ondergaan.

Dat er behoefte aan een dergelijk comité bestaat, is gebleken bij de bespreking van een aantal recente, aan de Kamer voorgelegde problemen, zoals dat van de invoering van de milieutaksen of het gebruik van de plutoniumkernbrandstof MOX.

Sa mission essentielle est de préparer le travail parlementaire (notamment en organisant des auditions, en préparant des rapports, en réunissant de la documentation) et créer les conditions d'une évaluation et d'une réflexion prospective.

Le comité est consultatif : il ne rend que des avis. Pour des raisons d'efficacité, la mise en place d'un tel outil pourrait s'effectuer au mieux au travers d'un comité d'avis tel qu'il existe déjà pour les questions européennes et l'émancipation sociale.

Aussi, la composition, le mode de fonctionnement et les modalités de la saisine s'inspirent-elles de l'expérience des ces deux comités. La création du comité est à rapprocher également d'une démarche, d'un état d'esprit et d'une méthode qui existent depuis vingt ans aux Etats-Unis avec l'OTA (Office of technology assessment) et depuis une dizaine d'années en Europe : en France (OPECST - Office parlementaire d'évaluation des choix scientifiques et technologiques), aux Pays-Bas (NOTA — Nederlandse Organisatie voor technologisch aspectenonderzoek) en Grande-Bretagne (POST — Parliamentary Office of science and technology), en Allemagne (TAB — Büro für Technikfolgenabschätzung des deutschen Bundestages), en Autriche (FTB — Forschungsstelle für Technikbewertung), en Suède (IFS — Insitutet för Framtidsstudier) et au Danemark (TN — Teknologi Naevnet). Par ailleurs, il existe auprès du Parlement européen une instance d'évaluation technologique très active, le STOA (Scientific and technological options assessment).

J.-P. PONCELET
D. DUCARME
T. MERCKX-VAN GOEY
J. DEVOLDER

PROPOSITION

Article unique

Dans le Règlement de la Chambre, sous un Chapitre VI^{ter} (*nouveau*) intitulé « Comité d'avis des questions scientifiques et technologiques », il est inséré un article 100^{ter} (*nouveau*) libellé comme suit :

« Art. 100^{ter}. — 1. *Composition*. — Après chaque renouvellement de la Chambre, celle-ci peut former en son sein un Comité d'avis chargé de l'examen des questions scientifiques et technologiques.

Het comité heeft in wezen tot taak de parlementaire werkzaamheden voor te bereiden (met name door hoorzittingen te organiseren, rapporten uit te brengen en documentatie te verzamelen) en de voorwaarden voor een evaluatie en een op de toekomst gericht beraad te scheppen.

Het comité heeft een uitsluitend adviserende taak. Om redenen van doelmatigheid lijkt het dan ook aangewezen dat voor een adviescomité wordt gekozen naar het voorbeeld van de reeds bestaande adviescomités voor Europese aangelegenheden en voor maatschappelijke emancipatie.

De samenstelling, de werkwijze en de nadere bepalingen inzake het agenderen van onderwerpen zijn derhalve ontleend aan de ervaring die met deze beide adviescomités is opgedaan. De instelling van het onderhavige comité moet ook in verband worden gebracht met de benadering, de geestesgesteldheid en de methodiek die sedert 20 jaar in de Verenigde Staten (met het OTA : Office of Technology Assessment), en sinds een tiental jaren in Europa opgeld maken : in Frankrijk (OPECST — Office parlementaire d'évaluation des choix scientifiques et technologiques), in Nederland (NOTA — Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek), in Groot-Brittannië (POST — Parliamentary Office of Science and Technology), in Duitsland (TAB — Büro für Technikfolgenabschätzung des Deutschen Bundestages), in Oostenrijk (FTB — Forschungsstelle für Technikbewertung), in Zweden (IFS — Insitutet för Framtidsstudier) en in Denemarken (TN — Teknologi Naevnet). Ook in het Europese Parlement werkt een zeer actief orgaan voor de evaluatie van de technologische ontwikkelingen, namelijk het STOA (Scientific and Technological Options Assessment).

VOORSTEL

Enig artikel

In het Reglement van de Kamer wordt, onder een hoofdstuk VI^{ter} (*nieuw*), met als opschrift « Adviescomité voor wetenschappelijke en technologische vraagstukken », een artikel 100^{ter} (*nieuw*) ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 100^{ter}. — 1. *Samenstelling*. — Na iedere vernieuwing van de Kamer kan deze uit haar leden een met het onderzoek van de wetenschappelijke en technologische vraagstukken belast adviescomité benoemen.

Il est composé d'autant de membres qu'il faut pour que chaque groupe représenté dans les commissions permanentes soit représenté par un membre au moins au sein du Comité.

Les membres sont désignés conformément aux dispositions des articles 11 et 12.

2. *Bureau.* — Le Bureau du Comité est formé au début de chaque session. Il est composé d'un président, d'un vice-président et d'un secrétaire élus en son sein.

3. *Remplacement.* — En cas d'absence d'un membre, il peut être pourvu à son remplacement par un membre du même groupe politique.

4. *Mission.* — Le Comité a pour mission de donner, de sa propre initiative ou à la demande de la Chambre ou d'une de ses commissions, des avis sur les questions scientifiques et technologiques qui relèvent de la compétence de l'autorité fédérale.

5. *Procédure.* — Le Comité délibère selon les règles applicables aux commissions permanentes ».

2 juillet 1993.

J.-P. PONCELET
D. DUCARME
T. MERCKX-VAN GOEY
J. DEVOLDER

Het comité bestaat uit zoveel leden als vereist is opdat elke in de vaste commissies vertegenwoordigde fractie in het comité door ten minste één lid vertegenwoordigd zou zijn.

De leden van het comité worden aangewezen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 11 en 12.

2. *Bureau.* — Het bureau van het comité wordt samengesteld bij de aanvang van elke zitting. Het bestaat uit een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris die uit de leden van het comité worden verkozen.

3. *Vervanging.* — Wanneer een lid afwezig is, kan hij zich door een lid van dezelfde politieke fractie laten vervangen.

4. *Bevoegdheden.* — Het comité heeft tot taak op eigen initiatief dan wel op verzoek van de Kamer of van één der Kamercommissies, advies te verstrekken over de wetenschappelijke en technologische vraagstukken die onder de bevoegdheid van de federale overheid ressorteren.

5. *Procedure.* — Het comité beraadslaagt overeenkomstig de bepalingen die op de vaste commissies van toepassing zijn ».

2 juli 1993.